

■ Вуліцы горада

ЛЁГКАСЦЬ БЫЦЦЯ,

або Новы выгляд
Кастрычніцкай

Фестываль урбан-арту *Vulica Brasil* сёлета руйнуе межы. Ён будзе доўжыцца круглы год! Цяпер гэта не толькі графіці на сценах, як было мінулыя разы. Ужо зараз архітэктары пачалі перааробляць сталічную вуліцу Кастрычніцкую і будаваць на ёй розныя карысныя канструкцыі для жыцця. Ад новых лавак да месцаў для раслін на дахах. Працяг — наступнай вясной.

БОЛЬШ
РАДАСЦІ!

Куратар праекта і архітэктар Георгій ЗАБОРСКІ ўпэўнены, што мінчанам патрэбны новыя эмоцыі на вуліцах:

— Для нас самае галоўнае — гэта навучыць горад развівацца самастойна. Мы не верым больш у тую мадэль, якая была ў XX стагоддзі, у тое, што інжынеры, архітэктары і генпланісты павінны ведаць, якім будзе горад, праектаваць яго і прад'яўляць жыхарам. Такое больш не працуе нідзё: ні ў бізнесе, ні ў асабістым жыцці, ні ў горадабудаўніцтве. Як вы самі выбіраеце сваю любоў, вы павінны самі выбіраць, у якім горадзе будзеце жыць. Мы хочам прыўнесці ў Мінск трохі больш лёгкасці ўспрымання, больш радасці. Сталіца цяпер уладкавана так, што ўсё цікавае зачынена ў памяшканні. Мы выходзім на вуліцы горада і выплюхаем усю гэтую актыўнасць. Мы будзем лічыць праект *Vulica Brasil* паспяховым у той момант, калі вы будзеце адзначаць дні нараджэння на вуліцах, калі вам

не трэба будзе замыкацца ў доме, каб адчуваць сябе камфортна. Менавіта таму мы супрацоўнічаем з бразільскім пасольствам. У Бразіліі культура з прынцыпова іншым стаўленнем да вуліцы, да адкрытасці, да ўзаемадзейня паміж людзьмі. Мы хочам, каб Мінск таксама навучыўся адкрывацца. Вуліца Кастрычніцкая — гэта толькі кропка, адкуль мы пачынаем. Так атрымалася, што ў Мінску яна стала засяроджаннем вольнага духу, і з яе пачынаць працуюць і больш зразумела. Наша мэта — гэта горад. А самае галоўнае — тры раёны, у якіх цяпер зусім шэра і сумна. Мы хочам, каб той вопыт, які мы зробім камандай з 30 чалавек на Кастрычніцкай, перайшоў далей. Але для гэтага патрэбна каманда ў 500 чалавек. Калі мы пачнём гэта рабіць у спальных раёнах, у гэты

момант Мінск пачне па-сапраўднаму мяняцца.

СЯДЗЕННІ ЗАМЕСТ
ПАРКОВАК

Аднымі з такіх новаўвядзенняў стануць парклеты. Гэта тэрасы з лаўкамі, якія будуцца на месцах парковок, што ў гэты момант не выкарыстоўваюцца. Пад іх адбіраецца ад аднаго да пяці парковачных месцаў, і яны дапаўняюцца малымі архітэктурнымі формамі і зелянінай. Адзін з іх ужо з'явіўся на вуліцы. Яго архітэктар Аляксандра РАМЕЙКА расказала, як гэта выглядае:

— Мы вырашылі ўзяць адно парковачнае месца. У даўжыню — да канца падпорнай сценкі. Яе мы будзем выкарыстоўваць у нашай зоне

адпачынку, але некалькі пераробім. Пабудуем лясвіцу-тэрасу. Праз яе можна падняцца і трапіць на сам парклет і на зялёную частку, на гэтай лясвіцы таксама можна сядзець. На падпорнай сценцы плануецца ўстанавіць некалькі столікаў, акрамя гэтага, саму сценку мы абсталявалі драўлянай сядушкай. Ёсць невялікі пандус — ён «з'ядае» перапад вышынь. Па ім можна завесці ровар і паставіць на веларэагулю. Яшчэ тут будуць скрыні з раздільным зборам смецця. Плануецца пасадзіць шматгадовыя расліны, якія закрываюць від на машыны. А з іншага боку людзі змогуць назіраць за рухам вуліцы і адпачываць. У будучыні мы зможам панізіць бардзюр, і ён будзе супадаць з тратуарам.

РАСЛІНЫ
НА МАЛЮНКАХ

Іншая ідэя, якая ўжо амаль рэалізавалася, — зрабіць дахі «зялёнымі». На іх ужо з'явіліся расліны, трэба пачакаць, пакуль яны вырастуць. Аб сваёй «зялёнай сцяне» расказала Юлія СТРАТОВІЧ, кіраўнік студыі вертыкальнага азелянення «Moss town»:

— Я прафесійна займаюся вертыкальным азеляненнем. Першапачаткова ў гэтым праекце павінна была быць «зялёная сцяна», але з-за кліматычных умоў і вельмі цяжкіх канструкцый, пакуль яе пабудова немагчыма. Еўрапейская сістэма не падыходзіць, бо яна вельмі дарагая і складаная. Яе можна пабудоваць тут, але адна суровая зима — і ўсё сапсуецца. Акрамя гэтага, велізар-

ная металаканструкцыя — вялікая нагрузка на сцяну. А тое, што мы робім, — вельмі рэальная ідэя, яна павінна працаваць.

«Мы будзем лічыць праект *Vulica Brasil* паспяховым у той момант, калі вы будзеце адзначаць дні нараджэння на вуліцах, калі вам не трэба будзе замыкацца ў доме, каб адчуваць сябе камфортна».

Увогуле, гэта першы такі праект у Беларусі. На сцяне мастак Evgeny COWEK намалюваў дрэвы. Яны павінны будзе запойніцца жывымі раслінамі. Ёсць сцяна над помнікам Леніну, дзе цяпер намалюваны мужчына і жанчына, там таксама абыграем акно з зелянінай. Мы паставім кантэйнеры на дах, правядзем вадаправод. Зробім сістэму з аўтапалівам, дзе будзе кавалак «жывой» сцяны. Там можна выкарыстоўваць канструкцыю з экакубам. У яго збіраецца дажджавая вада і ўжо адтуль адбываецца паліў. Гэта ў ідэале. Але гэта першая эксперыментальная сцяна, і мы ўбачым, што будзе вясной. Раслінам патрэбен час, каб прыжыцца, перазімаваць. Потым можна ўжо будзе думаць аб тым, як распаўсюджаць гэтыя зялёныя дахі па горадзе. Расліны выбіраюць марозаўстойлівыя, якія будуць звязваць з дахам, як дзікі вінаград. Гэта робіцца для таго, каб потым была магчыма зрабіць на «зялёных» дахах нейкую прастору.

Надзея АНІСОВІЧ.
anisovich@zviazda.by

■ Працяг тэмы

СТАТУС — ЗМЯНІЛІ,
А ПРА ЛЮДЗЕЙ НЕ ЁСПОМНІЛІ?

У МАГІЛЁВЕ ПРАЦЯГВАЮЦА РАЗБОРЫ ПАМІЖ ЖЫХАРАМІ І ЎЛАДАМІ НАКОНТ СТАТУСУ НЕКАЛЬКІХ ДАМОЎ

На ўвазе маюцца дамы №№ 28, 29, 30 па вуліцы Заслонава, а таксама 4 і 6 па вуліцы Будаўнікоў. Пра гэту балячую тэму «Звязда» пісала ўжо неаднаразова. Яшчэ летась людзі звярнуліся ў газету, каб расказаць, што з імі абышліся вельмі несправядліва. Па сённяшніх тэхпашпартах іх дамы — інтэрнаты Будтрэста №12, па ордэрах жыхароў — гэта жылыя дамы з кватэрамі. Ордары выдаваліся райвыканкамамі са зняццем грамадзян з уліку на паляпшэнне жыллёвых умоў. Некаторыя ў гэтых дамах пражылі амаль усё жыццё — ад нараджэння да сямі. Але па ісках Будтрэста №12 суд Ленінскага раёна Магілёва высяляе ўсіх без выключэння. Не звяртаючы ўвагі на іх ордары. Прычым без прадастаўлення іншага жылля і нават са зняццем з рэгістрацыйнага ўліку ў Магілёве.

Усё было б інакш, калі б дамы мелі статус жылых з кватэрамі, кажучы эксперты. Жыхары спрабуюць даказаць, што раней усё так і было. Але спроба абгрунтаваць гэта ў судзе аказалася няўдалай. Іх іск на Магілёўскі аблвыканкам, Будтрэст №12 і Агенцтва па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельным кадастры суд не прызнаў. Дамы па-ранейшаму лічацца інтэрнатамі, а людзі, па сутнасці, бамжамі. Жыхары ўклалі шмат грошай у тое, каб правесці дарагія экспертызы дакументаў, нясуць судовыя выдаткі і не перастаюць спадзявацца, што магілёўскія чыноўнікі іх пачуюць.

«Будынкi будуць
знесены ў любым
выпадку».

Зараз на праверцы ў міліцыі знаходзіцца калектыўная заява жыхароў на тое, каб распачаць крымінальную справу наконт падобкі і фальсіфікацыі афіцыйных дакументаў. Сярод вялікай колькасці папер, якія павінны пераканаць дзяржаўныя

органы ў праўдзівасці гэтых абвінавачванняў, ёсць ліст з Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва, падпісаны міністрам Анатолям Чорным. Ён пацвярджае, што ў 2007 годзе статус дамоў быў зменены. Але агаворвае, што пытанне аб тэхнічнай адпаведнасці будынкаў патрабаванням, якія прад'яўляюцца да жылых дамоў, вызначаецца мясцовым выканаўчым і распарадчым органам, а таксама Агенцтвам па дзяржрэгістрацыі і зямельным кадастры.

Газета звярнулася ў Камітэт па архітэктуры і будаўніцтва Магілёўскага аблвыканкама, балансатрымальніка спрэчных дамоў, каб даведацца, што пра ўсё гэта думаюць афіцыйныя ўлады.

— Аблвыканкам зыходзіць у гэтым п'яганні з таго, што, згодна з дзеючым Жыллёвым кодэксам, гэтыя дамы па апісанні не адпавядаюць паняццю дамоў з кватэрамі. Гэта — інтэрнаты, — паведамаў старшыня Камітэта Сяргей КРЫВАЛАП. — І тое, што жыхары зрабілі за кошт суседніх пакояў кватэры з выгодамі, не дае падставы сцвярджаць іншае. Не можа быць так,

У адной з кватэр дома №29 па вуліцы Заслонава.

каб у адным і тым жа доме адзін жыў у інтэрнацкім пакоі, а другі — у кватэры.

Другое, на што мы абіраемся, — гэта рэгістрацыя ў Магілёўскім агенстве па дзяржрэгістрацыі і зямельным кадастры. Калі б па свайму апісанню гэтыя дамы адпавядалі дамам з кватэрамі, яшчэ можна было б нешта перагледзець. У спрэчным выпадку агенства правярае, наколькі статус дома супадае з апісаннем яго планіровачных асаблівасцяў, і дае сваё меркаванне на гэты конт. Гарвыканкам можа перагледзець статус. Але гэта не той выпадак. Па сённяшніх тэхпашпартах дамы па Заслонава і Будаўнікоў не адпавядаюць статусу дамоў з кватэрамі.

— Але ж у людзей ёсць ордары на кватэры. Чаму абласныя ўлады катэгарычна адмаўляюць жыхарам, не звяртаючы ўвагі на тыя дакументы, якія яны прад'яўляюць?

— Ордары не ўлічваюцца, таму што да 1976 года яны былі адзінага ўзору, што на кватэры, што на пакоі ў інтэрнатах. Рашэннямі суда Ленінскага раёна горада Магілёва дамы прызнаны інтэрнатамі. Судовая калегія Магілёўскага абласнога суда пакінула іх у сіле.

— Людзі самастойна зрабілі выгоды ў сваіх кватэрах. Чаму нельга ўзаконіць стыхійную рэканструкцыю за кошт жыхароў і даць ім магчымасць валодаць гэтымі дамамі? Тым больш што яны звярталіся з такой прапановай у аблвыканкам.

— Таму што гэтыя дамы не адпавядаюць цяперашнім санітарным і іншым нормам, а дом 29 па Заслонава, наогул, знаходзіцца ў аварыйным стане. Да таго ж рэканструкцыю жыхары рабілі, не зыходзячы з існуючых у заканадаўстве нормаў і патрабаванняў. А ў законе прапісана, што той жа

санвузел не павінен размяшчацца над, умоўна кажучы, спальняй суседа. Ёсць жорсткія патрабаванні, што можна рабіць у ходзе перапланіроўкі, а што нельга.

Зараз на праверцы ў міліцыі знаходзіцца калектыўная заява жыхароў на тое, каб распачаць крымінальную справу наконт падобкі і фальсіфікацыі афіцыйных дакументаў.

— Ёсць адказ за подпісам міністра архітэктуры, што статус гэтых дамоў з жылых на інтэрнаты быў зменены ў 2007 годзе. Людзі там жылі дзесяцігоддзямі, іх бацькоў здымалі з уліку жаданых палепшыць свае жыллёвыя ўмовы. Чаму статус дамоў памянся, прычым без ведама жыхароў, а ім не далі раўнацэнныя ўмовы пражывання? Сёння людзей высяляюць па рашэнні суда наогул без прадастаўлення іншага жылля.

— Паўтаруся. Статус вызначаецца станам дома і яго наступнай рэгістрацыяй. Сёння гэта — інтэрнаты. У свой час было паняцце — маласямейка. І былі паняцце ў паняцце ішла доўгія гады, пакуль не ўстанавілася нарматыўная база, што чым лічыцца.

— Размова ідзе пра аб'ектыўнасць. Калі статус дома мяняўся, людзі павінны былі пераехаць у кватэры, а не ў інтэрнацкі пакоі. Што робіцца

дзея таго, каб інтэрэсы гэтых грамадзян не пацярпелі?

— Пакуль мы разбіраемся. Існуе даручэнне яшчэ раз вывучыць гэтую справу. Зараз зноў вывучаюцца тэхнічныя пашпарты, іншыя дакументы. У нас у Камітэце не было ніякіх жылых дамоў. У 2013 годзе гэта маёмасць была перададзена з рэспубліканскай уласнасці ва ўласнасць Магілёўскага аблвыканкама са статусам «інтэрнаты».

— А які лёс чакае самі гэтыя будынкi?

— Будынкi будуць знесены ў любым выпадку. Танней будаваць новы дом, чым укладваць грошы ў тое, што аджыло свой век. Канкрэтна праекта, што там будзе, жылы дом або інтэрнат, няма. Гэта будзе вырашацца, калі пойдзе канкрэтная размова пра знос. Гэта зона жыллой забудовы. Дарога будзе пашырацца, але адно другому не перашкаджае. Пакуль мэтавае назначэнне не мянялася.

Нэлi ЗiГуля.
zigulya@zviazda.by

P.S.

Паставіць кропку ў справе пакуль не атрымліваецца. Таму мы і далей будзем сачыць за развіццём гэтай складанай сітуацыі. Жыхары дамоў са спрэчным статусам між тым пачалі збор подпісаў магіляўчан, каб іх «падтрымалі ў цяжкім жыццёвым становішчы». А газета пакуль так і не атрымала прамы адказ на пытанне: «Чаму пры змяненні статуса дамоў з жылых з кватэрамі на інтэрнаты з пакоямі, пра якое згадвае міністр, змяніўся і статус тых, хто атрымаў тут кватэры?»